

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Zakonodajca določa pravne zahteve za razvezo zakonske zveze (glej odgovor na vprašanje 2). Sodišče mora preveriti, ali so zakonske zahteve za razvezo zakonske zveze izpolnjene.

To preverjanje je treba opraviti tudi, če zakonca vložita skupno vlogo za razvezo zakonske zveze; sporazum zakoncev sam po sebi ni razlog za razvezo zakonske zveze – v Italiji torej sporazumna razveza zakonske zveze ne obstaja: sodišče mora torej pred odobritvijo razveze zakonske zveze vedno preveriti dejstva, na katerih temelji vloga.

Če je bila zakonska zveza sklenjena na podlagi civilnega zakonika, ta z razvezo preneha, če pa sta stranki zakonsko zvezo sklenili cerkveno, pri čemer je bila ta ustrezno vpisana v matične knjige, z razvezo prenehajo civilnopravni učinki zakonske zveze. V postopku mora sodelovati državni tožilec.

Viri: zakon št. 898 z dne 1. decembra 1970, kakor je bil spremenjen z zakonom št. 436 z dne 1. avgusta 1978, zakonom št. 74 z dne 6. marca 1987 in zakonom št. 55 z dne 6. maja 2015.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Kateri koli od zakoncev lahko zahteva razvezo zakonske zveze iz naslednjih razlogov:

(1) če je bil po sklenitvi zakonske zveze drugi zakonec zaradi zelo hudega kaznivega dejanja (ne glede na to, ali je bilo to storjeno pred sklenitvijo zakonske zveze ali po njej) pravnomočno obsojen:

na dosmrtni zapor ali več kot 15 let zapora (lahko gre za seštevek več kazni) za naklepna kazniva dejanja, razen političnih kaznivih dejanj ali kaznivih dejanj, storjenih iz „posebnih moralnih in socialnih razlogov“ (*motivi di particolare valore morale e sociale*);

na zaporno kazen zaradi incesta (člen 564 kazenskega zakonika) ali kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost iz členov 609a (spolna zloraba), 609c, 609d ali 609g (vstavljenih z zakonom št. 66 iz leta 1996);

na zaporno kazen zaradi umora sina ali hčere ali poskusa umora zakonca, sina ali hčere;

na zaporno kazen, če je bila oseba v dveh ali več točkah obtožnice spoznana za krivo povzročitve hude telesne poškodbe, neizpolnjevanja preživninskih obveznosti do družine, zlorabe v družini ali zlorabe mladoletnikov oziroma neupravičenega vplivanja na duševno prizadete osebe v škodo zakonca ali otrok, razen če je bil tudi vložnik vloge za razvezo zakonske zveze obsojen kot soudeleženec pri kaznivem dejanju ali če par znova živi skupaj;

(2) v primerih, v katerih:

- je bil drugi zakonec oproščen storitve kaznivega dejanja incesta ali spolne zlorabe iz točk 1(b) in (c), če sodišče ugotovi, da nasprotna stranka ni sposobna nadaljevati življenja z družino ali se vrniti vanj;

- zakonca ne živita več v življenjski skupnosti – bodisi sporazumno bodisi na podlagi vloge ene od strank – neprekinjeno:

najmanj dvanajst mesecev od takrat, ko je par pri sodišču začel postopek za prenehanje življenjske skupnosti;

šest mesecev v primeru sporazumnega prenehanja življenjske skupnosti, tudi kadar se je pravdni postopek preoblikoval v sporazumnega,

ali šest mesecev od potrjenega datuma v sporazumu o prenehanju življenjske skupnosti, doseženem po pogajanjih, pri katerih je sodeloval odvetnik, ali od datuma listine, v kateri je določen sporazum o prenehanju življenjske skupnosti, sklenjen pri matičarju;

- je bil kazenski postopek v zvezi z enim od kaznivih dejanj iz točk 1(b) in (c) ustavljen, ker je kaznivo dejanje zastaralo, vendar sodišče, pristojno za razvezo zakonske zveze, ugotovi, da bi bilo kaznivo dejanje samo po sebi sicer podlaga za kazensko odgovornost;

- se je kazenski postopek v zvezi s kaznivim dejanjem incesta končal z ugotovitvijo, da ni kazenske odgovornosti, ker dejanje ni povzročilo „javnega škandala“;

- je drugi zakonec, ki je tuji državljan, dosegel razveljavitev ali razvezo zakonske zveze v tujini ali je sklenil novo zakonsko zvezo v tujini;

- zakonska zveza ni bila izpolnjena s spolnim odnosom;

- je eden od zakoncev uradno spremenil spol: v takem primeru lahko vlogo za razvezo zakonske zveze vložijo bodisi zakonec, ki je spremenil spol, bodisi drugi zakonec.

Skratka, poleg „kazenskopravnih“ možnosti (ki poleg obsodb za huda kazniva dejanja vključujejo primere, v katerih je oseba oproščena na podlagi zmanjšane kazenske odgovornosti, primere, v katerih je kaznivo dejanje zastaralo, in primere incesta, v katerih ni objektivnega razloga za kazensko odgovornost) so razlogi za razvezo zakonske zveze: prenehanje življenjske skupnosti, razveljavitev ali razveza zakonske zveze oziroma sklenitev nove zakonske zveze s strani drugega zakonca v tujini, neizpolnitev zakonske zveze s spolnim odnosom in sprememba spola.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Razveza zakonske zveze ima naslednje posledice.

Prvič, zakonsko razmerje preneha: zakonca sta ponovno samska in lahko skleneta novo zakonsko zvezo.

Ženska izgubi možev priimek, če ga je dodala k svojemu; vendar ji lahko sodišče na podlagi vloge dovoli, da poleg svojega obdrži možev priimek, če je to v njenem interesu ali interesu otrok iz razlogov, ki jih je treba zaščititi.

Z razvezo zakonske zveze se ne prekinejo svaštvena razmerja in zlasti se ne razveljavijo zadržek za sklenitev zakonske zveze, ki ga pomeni svaštvo v ravni črti (člen 87(4) civilnega zakonika).

Tuji zakonci ne izgubijo državljanstva, ki so ga pridobili s sklenitvijo zakonske zveze.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Z razvezo zakonske zveze se razpusti zakonsko določeno skupno premoženje (*comunione legale*, ki vključuje vse stvari, ki sta jih zakonca skupaj ali ločeno kupila med zakonsko zvezo, razen osebnih stvari iz člena 179 civilnega zakonika), pa tudi kakršen koli sklad, ustanovljen za pokrivanje potreb družine (*fondo patrimoniale*). Vendar se tak sklad ohrani, dokler otroci ne postanejo polnoletni. Razveza zakonske zveze ne vpliva na skupno premoženje, urejeno z drugimi dogovori (*comunione ordinaria*, na primer dobrine, pridobljene pred sklenitvijo zakonske zveze ali med zakonsko zvezo, če je bilo ob sklenitvi zakonske zveze določeno, da bosta zakonca imela ločeno premoženje (*separazione dei beni*)): povezava v zvezi s tovrstnim skupnim premoženjem se lahko prekine na zahtevo enega od zakoncev.

Staršu, ki živi z mladoletnim otrokom, se lahko odobri pravica do nadaljnega prebivanja v nekdanjem domu zakoncev, če je v interesu otroka, da ostane v tem domu.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Sodišče, ki odobri razvezo zakonske zveze, bo odločilo o skupnem varstvu in vzgoji mladoletnih otrok; samo izjemoma se enemu od staršev podeli izključna pravica do varstva in vzgoje otrok. Sodišče določi tudi pravila o času, ki ga mladoletni otroci preživijo s tistim od staršev, s katerim ne živijo. Poleg tega da navodila o upravljanju otrokovega premoženja in določi mesečni prispevek za preživljanje mladoletnih otrok, ki ga je treba plačati tistemu od staršev, s katerim otroci živijo.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Sodišče ob odobritvi razveze zakonske zveze na podlagi zahtevka stranke odredi redno plačevanje preživnine zakoncu, ki nima dovolj sredstev za preživljanje ali jih iz objektivnih razlogov ne more pridobiti. Obveznost plačevanja preživnine preneha, če prejemnik sklene novo zakonsko zvezo. Če se obe stranki strinjata, se lahko preživnina poravna tudi z enim samim pravnim poslom, pri katerem se na upravičenega zakonca prenese stvarna pravica na nepremičnini (za nadaljnje podrobnosti glej informativni list „Preživninski zahtevki – Italija“).

Zakonec, ki v primeru prenehanja življenjske skupnosti ali po razvezi zakonske zveze ne plačuje preživnine, stori kaznivo dejanje opustitve pomoči svoji družini (člen 570 kazenskega zakonika).

Razveza zakonske zveze ima tudi druge posledice. Razvezani zakonec, ki ni sklenil nove zakonske zveze in je upravičen do preživnine, je upravičen tudi do deleža kakršne koli odpravnine drugemu zakoncu. V primeru smrti nekdanjega zakonca je preživel nekdanji zakonec upravičen do kakršne koli pokojnine za preživelega družinskega člana ali deleža take pokojnine, ki si jo deli z morebitnim drugim preživelim zakoncem, ter do plačila iz pokojnikove zapuščine, če je zadevna oseba v finančnih težavah. Zakonodajca zakoncu, ki je upravičen do preživnine, dovoljuje tudi, da na podlagi sodbe vknjiži hipoteko na nepremično premoženje zakonca, ki mora plačevati preživnino, ali zahteva rubež njegovega premoženja.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Prenehanje življenjske skupnosti pomeni, da zakoncema v skladu z zakonom ni treba več živeti skupaj. Samo *de facto* prenehanje življenjske skupnosti nima učinka (razen v okoliščinah, nastalih pred zakonom o reformi št. 151 iz leta 1975).

S prenehanjem življenjske skupnosti zakonska zveza med zakoncema ne preneha, ampak oslabi.

Prenehanje življenjske skupnosti se lahko doseže s sodno odločbo ali sporazumno.

Viri: materialna pravila so določena v civilnem zakoniku (člen 150 in naslednji; o vprašanih glede dediščine glej člena 548 in 585).

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Za izdajo sodne odločbe o prenehanju življenjske skupnosti je potrebna ugotovitev, da zakonca nista več sposobna živeti skupaj.

Če je ta pogoj izpolnjen, sodišče izda odločbo o prenehanju življenjske skupnosti na zahtevo enega od zakoncev, tudi v nasprotju z željami drugega.

Izjemoma lahko sodišče odgovornost za prenehanje življenjske skupnosti pripiše enemu od zakoncev: to ima posledice za dodelitev preživnine po prenehanju življenjske skupnosti in po razvezi zakonske zveze ter v zvezi s pravicami do dediščine. V postopku mora sodelovati državni tožilec.

Sporazumno prenehanje življenjske skupnosti temelji na dogovoru zakoncev, vendar ima pravne posledice šele, ko ga odobri sodišče, ki je pristojno za preverjanje, da so dogovori med zakoncema v skladu s prevladujočimi interesi družine. Sodišče stranki pozove na novo obravnavo in zahteva potrebne spremembe, zlasti kadar dogovor glede varstva in vzgoje otrok ter njihovega preživljanja ni v korist otrok. Če stranki zahtev ne izpolnita, lahko sodišče vlogo za prenehanje življenjske skupnosti zavrne.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Osebnostna razmerja: s prenehanjem življenjske skupnosti (z odločbo sodišča ali sporazumno) se odpravi zahteva glede vseh oblik pomoči, ki je povezana s skupnim življenjem. Odpravi se tudi domneva očetovstva. Žena ne izgubi moževega priimka, če ga je dodala svojemu, vendar ji lahko sodišče na moževo zahtevo prepove uporabo tega priimka, če bi mu lahko taka uporaba povzročila resno škodo. Prav tako lahko sodišče ženi dovoli, da uporabo moževega priimka opusti, če bi ji lahko to škodovalo.

Lastništvo nad skupnim premoženjem: skupno premoženje se razpusti po izjavi o odsotnosti ali domnevni smrti enega od zakoncev, razveljavitvi, ukinitvi ali prenehanju civilnopravnih učinkov zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti, sodni ločitvi premoženja, sporazumno dogovorjeni spremembi premoženjskih razmerij med zakoncema ali razglasitvi stečaja enega od zakoncev.

V primeru prenehanja življenjske skupnosti se premoženje v skupni lasti zakoncev razpusti, ko sodišče zakoncema odobri ločeno življenje ali ko je zapisnik o sporazumno dogovorjenem prenehanju življenjske skupnosti zakoncev podpisan pred predsedujočim sodnikom, če je zapisnik odobren. Sklep, s katerim je zakoncema odobreno ločeno življenje, se pošlje matičarju, da se lahko razpustitev skupnega premoženja vpiše v register.

Starševska odgovornost: sodišče, ki odobri prenehanje življenjske skupnosti, odloči o varstvu in vzgoji mladoletnih otrok ter določi znesek preživnine, ki jo mora za otroka plačevati tisti od staršev, s katerim otroci ne živijo (ali v izjemnem primeru izključne pravice do varstva in vzgoje otroka tisti od staršev, ki nima pravice do varstva in vzgoje otroka). Pri podelitvi pravice do prebivanja v družinskem domu ima prednost tisti od staršev, s katerim otrok živi (za več podrobnosti glej informativni list „Starševska odgovornost“).

Dodelitev preživnine: sodišče zakoncu, ki ni odgovoren za prenehanje življenjske skupnosti, na njegovo zahtevo podeli pravico do preživnine, ki jo plačuje drugi zakonec, če prvi nima dovolj lastnih sredstev. Zakonec v stiski je vseeno upravičen do prejemanja preživnine, tj. rednega zneska za preživljanje, čeprav je odgovoren za prenehanje življenjske skupnosti (za več podrobnosti glej informativni list „Preživninski zahtevki – Italija“).

Samodejno prilagajanje plačila preživnine glede na inflacijo je izrecno določeno v primeru razveze zakonske zveze; s sodno prakso je bilo razširjeno tudi na primere prenehanja življenjske skupnosti.

Ukrep, določeni v sodni odločbi v zvezi z varstvom in vzgojo otrok ter izračunom preživnine za otroke in zakonca, se lahko pozneje spremenijo.

Neplačevanje preživnine je kaznivo dejanje po členu 570 kazenskega zakonika.

Prenehanje življenjske skupnosti z odgovornostjo in brez nje: zakonci, ki niso odgovorni za prenehanje življenjske skupnosti, imajo še naprej enake dedne pravice kot zakonci, katerih življenjska skupnost ni prenehala.

Zakonci, ki so odgovorni za prenehanje življenjske skupnosti, so upravičeni le do preživnine iz pokojnikove zapuščine, in to samo, če so v času zapuščinskega postopka upravičeni do preživnine pokojnega zakonca (člena 548 in 585 civilnega zakonika).

Drugi pravni učinki: v primeru neizpolnjevanja obveznosti se lahko na podlagi odločbe o prenehanju življenjske skupnosti vknjiži hipoteka; sodišče lahko na zahtevo upravičenca odredi rubež zavezančevega premoženja ali izda odločbo o rubežu dohodkov.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

V skladu s členom 117 in naslednjimi civilnega zakonika se lahko zakonska zveza razveljavi v različnih primerih. Temo je najbolje obravnavati v smislu neveljavnosti ter preučiti razloge za neveljavnost in pravo, ki se uporablja v posameznih primerih.

Zakonska zveza je neveljavna, če so z njo povezane zakonsko določene pomanjkljivosti, vendar se je treba na pomanjkljivosti sklicevati v postopku pred sodiščem.

V postopku za razveljavitev zakonske zveze se procesna legitimacija ne prenese na dediče, razen če se je postopek že začel. V postopku mora sodelovati državni tožilec.

Viri: materialna pravila so določena v členih 117 do 129a civilnega zakonika.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Zakonska zveza je lahko neveljavna iz katerega koli od naslednjih razlogov (člen 117 in naslednji civilnega zakonika):

1. ob sklenitvi zakonske zveze je bil eden od zakoncev še vedno poročen: neveljavnost je absolutna in nezastarljiva; vlogo lahko vložijo oba zakonca, neposredni predniki, državni tožilec ali kdor koli, ki izkaže legitimen interes;
2. *impedimentum criminis*: zakonsko zvezo skleneta osebi, od katerih je bila ena obsojena zaradi umora ali poskusa umora zakonca druge osebe; neveljavnost je absolutna in nepopravljiva, nanjo se lahko sklicujejo oba zakonca, državni tožilec ali kdor koli, ki izkaže legitimen interes;
3. zakonske zveze ni mogoče skleniti zaradi duševne motnje enega od zakoncev; odločba v zvezi s tako motnjo se lahko izda tudi po sklenitvi zakonske zveze, če se izkaže, da je obstajala ob sklenitvi zakonske zveze; veljavnost zakonske zveze lahko izpodbija skrbnik, državni tožilec ali kdor koli, ki izkaže legitimen interes;
4. ob sklenitvi zakonske zveze eden od zakoncev ni bil prišteven (*incapacità naturale*); zakonsko zvezo lahko izpodbija zakonec, ki dokaže, da je zakonsko zvezo sklenil v stanju neprištevnosti, čeprav ni razglašen za neprištevne; vloge ni mogoče vložiti, če par živi skupaj več kot eno leto, odkar si je vložnik duševno opomogel;
5. ob sklenitvi zakonske zveze je bil eden od zakoncev mladoleten; vlogo lahko vložijo oba zakonca, državni tožilec ali starši; pravica mladoletnika do vložitve vloge se izteče eno leto po tem, ko oseba postane polnoletna;
6. ob sklenitvi zakonske zveze sta bila zakonca v krvnem sorodstvu, sorodstvu po svaštvu, v razmerju posvojitve ali drugem takšnem razmerju; na ta razlog za neveljavnost se lahko sklicujejo oba zakonca, državni tožilec ali kdor koli, ki izkaže legitimen interes, razen če je od sklenitve zakonske zveze minilo eno leto ali več ali če bi bilo mogoče v zadevnem primeru kljub tem vezem dobiti dovoljenje za sklenitev zakonske zveze;
7. prisila, strah in zmeta: privolitev je bila pridobljena s prisilo ali zaradi izjemno resnega strahu pred dogodki, na katere zakonec ne more vplivati, ali pa je obstajala zmeta glede identitete ali bistvenih osebnih lastnosti drugega zakonca v skladu s členom 122 civilnega zakonika; vlogo lahko vložijo zakonca, katerega privoljenje je bilo pridobljeno na podlagi enega od teh razlogov, razen če zakonca živita skupaj eno leto po prenehanju grožnje z nasiljem ali vira strahu ali od dneva, ko je bila ugotovljena zmeta;
8. navidezno sklenjena zakonska zveza: zakonsko zvezo lahko izpodbija kateri koli od zakoncev, če je bila zakonska zveza sklenjena z dogovorom, da jima ni treba izpolnjevati obveznosti ali uresničevati pravic, ki izhajajo iz nje; vlogo za razveljavitev je treba vložiti v enem letu od sklenitve zakonske zveze; vloge ni mogoče vložiti, če sta zakonca po sklenitvi zakonske zveze živela skupaj kot mož in žena, čeprav le kratko obdobje.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Če sta zakonca ravnala v dobri veri (tj. ob sklenitvi zakonske zveze nista vedela za zadržek), se zakonska zveza šteje za veljavno, dokler ni razveljavljena, razveljavitev pa začne veljati šele od trenutka, ko je o njej izdana odločba (načelo „domnevne zakonske zveze“ (*matrimonio putativo*)). Razveljavljena zakonska zveza ima učinke veljavne zakonske zveze v zvezi z vsemi otroki, tudi če sta zakonca ravnala v slabi veri.

Sodišče lahko tudi zahteva, naj eden od zakoncev največ tri leta redno plačuje preživnino drugemu zakoncu, če drugi zakonec nima zadostnih sredstev in ne sklene nove zakonske zveze.

Če je samo eden od zakoncev ravnal v dobri veri, zakonska zveza učinkuje v korist tega zakonca in morebitnih otrok. Zakonec, ki ni ravnal v dobri veri, mora tri leta plačevati pravično nadomestilo, ki ustreza preživitvi, in nato naprej plačevati preživnino, če ni drugih zavezancev za zagotavljanje podpore.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Italijanska vlada je z uredbo z zakonsko močjo št. 132 z dne 12. septembra 2014, ki je bila preoblikovana v zakon št. 162/2014, predvidela dva nova alternativna postopka, ki ne vključujeta sodišč:

- (1) stranki lahko sestavita *sporazum o pogajanju* v navzočnosti odvetnika, s čimer imata možnost, da spor rešita sporazumno in zunajsodno s pomočjo odvetnikov. Ta možnost je na voljo zakoncema, ki si želita doseči sporazumno prenehanje življenjske skupnosti, prenehanje civilnopравnih učinkov njune zakonske zveze ali razvezo zakonske zveze ali spremeniti pogoje, ki urejajo prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze, tudi če imata otroke, ki še niso polnoletni ali so že polnoletni, vendar so hudo prizadeti ali niso finančno neodvisni. Po tej poti se lahko zakonca izogneta začetku sodnega postopka (člena 2 in 6);
- (2) če zakonca nimata otrok, ki še niso polnoletni ali so že polnoletni, vendar so hudo prizadeti ali niso finančno neodvisni, jima je od pred kratkim omogočeno, da pri matičarju skleneta sporazum, s katerim potrjujeta prenehanje njune življenjske skupnosti, ali ukinitve ali prenehanje civilnopравnih učinkov njune zakonske zveze, ali spremembo pogojev, ki urejajo prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze (člen 12).

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Pravila o postopku za razvezo zakonske zveze se smiselno uporabljajo za postopek za prenehanje življenjske skupnosti. V manjšem obsegu se uporabljajo člen 706 in naslednji zakonika o civilnem postopku.

Postopek poteka kot poseben postopek za ugotavljanje dejstev, za katerega zlasti v predhodni fazi veljajo drugačna pravila, kot se uporabljajo za redni postopek (v bistvu vključuje dve fazi: fazo sprave in preiskovalno-pravdno fazo).

Pristojno sodišče je splošno sodišče (*tribunale*), ki odloča v senatu, v kraju zadnjega skupnega stalnega prebivališča zakoncev ali v katerem koli drugem zakonsko določenem kraju (člen 706 zakonika o civilnem postopku ali, če s tožencem ni mogoče vzpostaviti stika ali če prebiva v tujini, v kraju običajnega ali stalnega prebivališča tožnika; če obe stranki živita v tujini, lahko zadevo obravnava katero koli sodišče v državi. Če je razveza zakonske zveze sporazumna, lahko zakonca izbereta kraj običajnega ali stalnega prebivališča enega ali drugega.

Postopek: predlog za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze se vložijo v sodni pisarni pristojnega sodišča (*ricorso*). Vlogi je treba priložiti vsa dokazila, ki se lahko predložijo tudi na obravnavi. Tožnik je odgovoren za zagotovitev, da je drugi zakonec obveščen o vlogi in naroku, ki ga za zaslišanje zakoncev določi predsedujoči sodnik. Če poskus sprave na prvi obravnavi ni uspešen, predsedujoči sodnik izda začasne odredbe v interesu zakoncev in njihovih otrok ter določi datum obravnave pred obravnavnim sodiščem, ki bo zadevo preučilo v skladu z običajnimi dokaznimi pravili.

Razveza zakonske zveze na podlagi skupne vloge: v zvezi s skupno vlogo je potrebno, da se oba zakonca strinjata z razvezo zakonske zveze ter pogoji glede njihovih otrok in finančnih razmerij. Postopek je poenostavljen.

Viri: zakon št. 898 iz leta 1970, kakor je bil spremenjen; za prenehanje življenjske skupnosti se uporabljajo tudi členi 706 do 711 zakonika o civilnem postopku.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Pravno pomoč (*patrocinio a spese dello Stato*) je mogoče dobiti, kar pomeni, da je zagotovljeno pravno zastopanje brez plačila nagrad za odvetnike in drugih sodnih stroškov. Pravna pomoč je na voljo tudi tujim državljanom, ki zakonito prebivajo v Italiji. Pogoji za upravičenost so navedeni v zakonu št. 1990/217 in informativnem listu o pravni pomoči. Prošnje za pravno pomoč je treba predložiti ustrezni odvetniški zbornici (*consiglio dell'ordine degli avvocati*); glej spletišča odvetniških zbornic (npr. za odvetniško zbornico v Rimu) in spletišče ministrstva za pravosodje.

Viri: zakon št. 217 iz leta 1990, kakor je bil spremenjen z zakonom št. 134 iz leta 2001.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Zoper odločbo o prenehanju življenjske skupnosti, razvezi zakonske zveze ali razveljavitvi zakonske zveze je mogoče vložiti pritožbo. Delnih sodnih odločb v postopku za razvezo zakonske zveze (npr. odločb o statusu zakoncev) ali postopku za prenehanje življenjske skupnosti (npr. odločb o odgovornosti ali plačevanju preživnine) ni mogoče izpodbijati pozneje, tj. skupaj s pritožbo zoper pravnomočno odločbo: izpodbijati jih je treba v rednih zakonskih rokih.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

Uporablja se Uredba (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003, ki določa standardni postopek v vseh državah članicah EU.

Priznanje odločbe je samodejno, zato po pravnomočnosti odločbe o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze ni potreben poseben postopek za posodobitev matičnih knjig države članice.

Vendar lahko katera koli zainteresirana stranka zahteva izjavo o priznanju ali nepriznanju tuje odločbe. Posebni razlogi za nepriznanje so določeni v Uredbi.

Tožbo v obliki vloge pri sodišču (*ricorso*) je treba vložiti pri pritožbenem sodišču (*corte di appello*), ki je krajevno pristojno v kraju izvršitve sodne odločbe, kot je določeno z notranjim pravom Italije. Sodišče odloči brez odlašanja z zaslišanjem nasprotne stranke ali brez zaslišanja, tožnik pa je obveščen o odločitvi.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Katera koli stranka lahko odločbo o priznanju izpodbija pri pritožbenem sodišču, ki je izdalo odločbo, v enem mesecu od uradnega obvestila o njej (dva meseca, če druga stranka prebiva v drugi državi). Na tej drugi stopnji morata biti zaslišani obe stranki v skladu z načelom kontradiktornosti, uporabljajo pa se običajna pravila o pravnem postopku.

Zoper sodno odločbo, izdano v zvezi s tem ugovorom, se je mogoče pritožiti pri kasacijskem sodišču (*Corte di Cassazione*, glej priloge k Uredbi).

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Prenehanje življenjske skupnosti in razvezo zakonske zveze ureja nacionalna zakonodaja, ki je ob vložitvi vloge za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze skupna obema zakoncema; če imata zakonca različno državljanstvo, bo sodišče poskušalo določiti pravo, ki se uporablja, glede na državo, v kateri sta zakonca preživela največji del zakonskega življenja; sodišče lahko pri tem odloči po lastni presoji.

Če veljavno tuje pravo ne ureja prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze, se uporablja italijansko pravo (člen 31 zakona št. 218 iz leta 1995), kar pomeni, da v takih primerih prevlada *lex fori*. Opozoriti je treba, da se italijansko pravo uporablja ne glede na to, ali je tožnik italijanski državljan, in da se lahko nanj sklicuje tudi zakonec, ki ni italijanski državljan, če gre za zakonsko zvezo italijanskega državljana in tujca ali zakonsko zvezo zakoncev, ki nista italijanska državljana.

Za italijanska zakonca, ki vložita vlogo za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze v Italiji, se uporablja italijansko pravo, tudi če ne prebivata v Italiji. Za zakonca z različnim državljanstvom se uporablja pravo države, v kateri sta preživela največji del zakonskega življenja; vendar bo v primeru, če pravo zadevne države ne ureja prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze, italijansko sodišče uporabilo italijansko pravo.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.



This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 29/01/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.